

Bilden visar sigill för riddaren och riksrådet Karl
Tukesson, ägare av Bergs herrgård på 1300 - talet.

BERG 1956

Foto P. G. Vejde 1926.

BERGS HERRGÅRD

Anteckningar av P. G. VEJDE.

Tack vare lyckliga omständigheter kan vi glimtvis skönja något rörande Bergs öden och ägare sedan slutet av 1200-talet, alltså genom nära sjuhundra år, vilket är nästan ett rekord i sydsmländsk godshistoria.

Den förste med säkerhet kände ägaren av jord i Bergs kyrkby är prästmannen Petrus, »sacerdos de byærgh», vilken i sitt år 1273 upprättade testamente förärade Nydala kloster, där han önskade bli begravnen, sina gårdar i *Byærg* och *Hærælde* (Härlöv). Om denna donation gick i verkställighet, torde klostret ha sålt eller bytt bort Berg, ty vid medeltidens slut ägde Nydala ingen jord i byn.

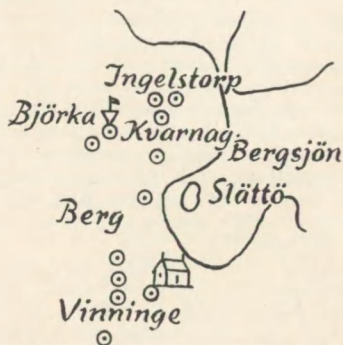
En annan jordägare i Bergs kyrkby under tidig medeltid finnes vara lagmannen i Väreud Tuke Jonsson, tillhörande en ätt som i sitt vapen förde en fyrdelad sköld med s. k. stengavlar. I likhet med andra tidens stormän ägde han sätesgårdar på olika håll i landet, men vid sin död 1321 hade han Utнас i Ormesberga till hem-

vist. Sitt sista vilorum torde han ha fått i Nydala kloster vars kyrka han liksom släkten i övrigt vid flera tillfällen gynnat med gåvor.

Av hans söner är kanske Karl Tukesson, riddare och riksråd, mest känd, i varje fall intresserar han oss i särskild grad, eftersom han övertog fädernearvet i Berg och tidvis även bodde där. Det var i en politiskt upprörd tid han levde, och måhända härrör de ute på Slättö i Bergsjön belägna byggnadsverken från Karl Tukessons dagar. Att de uppförts till skydd och försvar, en tillflyktsort i ofred, torde vara ställt utom allt tvivel, och de liknar i sin utformning de småborgar som påträffas vid snart sagt varje medeltida sätesgård i våra bygder.

Vid sitt bröllop i Stockholm 1334 med den godsrika fru Ramfrid Bengtsdotter (lejon), änka efter riksrådet Birger Röriksson, gav Karl Tukesson sin maka i morgongåva Berg och Ingelstorp i Bergs socken, vilka gårdar uttryckligen anges vara

brudgummens *fädernegods*. Dokumentet är bevittnat av en rad stormän, alla bröllopsgäster, så nog synes det ha varit en ståtlig förmålningsfest.

Detalj av Hans Ruuths karta över Norrvidinge härad 1658. (I Lantmäteristyrelsens arkiv, Stockholm.)

I sin hembygds angelägenheter tog Karl Tukeson tydligen livlig del, sålunda torde han ha i positiv riktning påverkat kung Magnus Eriksson då det gällde stadsprivilegier åt Växjö (1342), han var åtminstone vid ett tillfälle närvarande vid Norrvidinge häradsting i Stavsåkra, och han och hans hustru byggde före 1346 Aneboda kapell (förmodligen socknens första kristna gudshus).

Den 19 april 1353 möter oss Karl Tukesons namn i samband med ett storståtligt bröllop i »Rydh», sedan är det tyst omkring honom till den 7 september 1355, då arvskifte hålles efter honom i Växjö domkyrkas sakristia. I kraft av morgongåvbrevet 1354 bör fru Ramfrid ha besittit Berg och Ingelstorp i sina återstående levnadsdagar. I maj 1359 lög hon på dödsängnen. Jämte sin make vilar hon i Julita klosterkyrka i Södermanland invid Helgeandsaltaret som mannen stiftat och dit båda lämnat frikostiga gåvor.

Nu följer en dunkel period i Bergs hävder, beroende på bristfälligt källmaterial. Men i början av 1400-talet innehades bl. a. tre gårdar i Bergs by av riddaren Magnus Sture, känd som storgodsägare i Småland. Vid arvskiftet efter honom den 24 sept. 1419 erhöll hans efterleverska fru Eliana Arvidsdotter en rad godsenheter i Varend: de tre hemmanen i Berg samt Matkull och Källhult, alla i Bergs socken, vidare halva Lida kvarn i Tolg och gårdar i Södra Rott-

ne, Eke m. m. Att hon eller hennes man bebott Berg synes ej troligt. I själva verket torde den gamla sätesgården ha lagts under bondebruk efter Karl Tukesons eller hans hustrus bortgång, och när på Gustav Vasas tid genom de nu begynnande riksordeböckerna klar belysning, faller över Berg, är byn, med undantag av prästgården, ett bondesamhälle.

Enligt 1500-talets äldre ordeböcker för Norrvidinge härad fanns i Bergs kyrkby förutom prästgården 3 *skattehemman*, dvs. fri bondejord, och 2 *frälsehemman*, vilka tillhörde adeln men brukades av arrendatorer (»landbönder»). Alla dessa gårdar är för längesedan avhysta — de stod dock kvar i slutet av 1600-talet, kanske längre — och jorden ingår numera, jämte Ingelstorp m. m., i possessionen Berg. De gamla gårdsnamnen *Stockagård*, *Bengtsgård*, *Toresgård*, *Fiskaregård* och *Bergsgård* har måhända också försvunnit ur minnet, men i ordeboken, orregistret och lantmäterihandlingarna står de upptecknade till evärdlig häkomst. Några av dem synas kunna ledas rätt långt tillbaka i tiden. *Stockagård* kan ha erhållit sitt namn efter Per Stock, som nämnes här bl. a. år 1562, *Bengtsgård* troligen efter Bengt Stensson, omnämnd 1631 och ännu 1659, och *Toresgård* torde ha uppkallats efter Tore Måns-son, som levde 1562. Namnet *Fiskaregård* är måhända yngst, det förekommer dock på 1687 års karta över Bergs by.

Så vitt man kan döma av jordealängderna var de flesta hemmanen i byn ännu vid 1600-talets ingång oskiftade. På vart och ett av dem satt tydligen en enda äbo. Men längre fram i tiden bör gårdarna genom fortgående uppodling ha utvecklats till att vardera kunna ge nödortftig bärgning åt mer än en familj. Har så skett, torde äboarna här som annorstädes ha sinsemellan delat upp gårdens hus och inägor och kanske även begärt tingsrättens stadfästelse å överenskommen till framtida säkerhet och rättelse. Sådan privat ägodelning var en mycket vanlig företeelse under 1600-talet då ju det statliga lantmäteriväsendet ännu låg i sin linda.

I mitten av 1600-talet sker stora förändringar i Berg. *Stockagård* och *Bengtsgård* kommer för en tid i beroende av landshövding Gyllenankar i Växjö, *Toresgården* förvärvas av överste Frans Sinclair, *Fiskaregården* bortbyts av friherrinnan Christina Sigrd Bielke till kronan, som snart nog donerar hemmanet först till fältmarskalken greve Lennart Torstensson och sedan, efter dennes död, till greve Ro-

bert Douglas. Bergsgård slutligen går 1649 genom byte från fru Agneta Grip till riks-kanslern Axel Oxenstierna, inom vilkens släkt det länge förblev. Det ser ut som om tidens oro nu nått även till denna undan-gömda bygd. En följd därav blir nerlagda jordbruk. År 1648 antecknades en fjärde-del av Bengtsgården vara öde (allt som då bärgats där var 1/2 lass hö) och två år senare låg hela gården för fåfot. Fiskare-gård var 1648 öde till hälften, 1650 och 1651 helt och hållet, och samma var för-hållandet med Bergsgård. År 1650 låg även Stockagård till hälften öde. Nu var det dock förlänat av kronan till ortens läns-man, och möjligen har denne förmått åter-upprätta hemmanet ur dess förfall. Om det öde Toresgård bör ytterligare nämnas, att det 1655 såldes av Sinclair till kaptenen Johan Gyllensting för 200 rdr specie.

Ur detta virrvarr spirade emellertid ett nytt herresäte upp i Berg som sakta men säkert expanderade och slutligen kom att omfatta hela byn. Den som påbörjade verket var kronobefallningsmannen över All-bo, Norrvidinge och Kinnevalds härader Håkan Jonsson, stamfader för adliga åter-na Berghman och Bergenadler, och hans arbete fortsattes av sonen häradshövding Hans Berghman och följande innehavare av Berg.

Håkan Jonsson var son till hertig Jo-hans av Östergötland uppbördsman Jon Nilsson på Espås och föddes 1607. Han valde att börja med krigarbanan och blev småningom kornett vid Svenska rytteriet i Tyskland men lämnade av någon anled-ning (måhända blessyrer) militärtjänsten och blev slottsfogde i Jönköping och sedan kronans befallningsman i Småland. En i riksarkivet (Biografica: B, 19 A) förvarad odaterad handling berättar, att Håkan Jonsson inalles 45 år »troligen och som en ärlig patriot» tjänat kronan, »först under militien och cavalleriet uti det tyska kri-get för mönsterskrivare, corporal o. cornett, varunder han continuerade i 18 års tid, och sedan under civilstaten för slottsfogde i Jönköping då befästningarna därstädes upprättades, med vilka han ock mycket hade att beställa, och sist för befallnings-man över 4 Wårns [Värends] härader i Cronobergs län, vilken tjänst han intill sin död troligen och väl haver förvaltad, ha-vandes ock under samme employ [anställ-ning] uti de danske fejderna med store livshazarder vågat sig med allmogen på gränsen, där hållit continuerlig vakt och fienden esomoftast bortjagat, hotat och avskrämt, som med trovärdige vittnesskrif-

ter och attester av samtelige Cronobergs läns ständer nogsamligen kan bevisas».

I ett s. k. skottsmål, som 16 juli 1662 utfärdades av Växjö domkapitel för Håkan Jonsson, heter det bl. a.: »Uti fejdetider haver han icke allenast varit villig att ani-mera och styrka allmogen till trohet och manlighet, där fienden hade torts göra här inom gränsen något infall, utan ock i egen person, när fienden haver låtit sig märka villa emot denne landsorten något tenera, med allmogens tillhjälp esomoftast erbudit sig göra ett manligt refutens [motstånd], varav dess intentioner äro dämpade och hindrade vordne, denne landsorten till ett gott bistånd».

I början av sin tjänstetid som kronobe-fallningsman här på orten bodde Håkan Jonsson i Björka, men på 1650-talet köpte han ena hälften av Berg Stockagård av salig borgmästare Erland Nilssons i Växjö änka Susanna Turesdotter och den andra hälften i samma hemman av salig kyrko-herde Jonas Bergius' i Ålmeboda efterle-verska hustru Johanna Nilsdotter, vilken ärvt denna hemmansdel efter sin fader lagläsaren Nils Eskilsson i Hult. Ungefär samtidigt, så synes det, förvärvade Håkan Jonsson även Bengtsgård och Toresgård. Och ehuru han ej var frälseman, lyckades han få de båda sistnämnda hemmanen godkända som säteri. Stockagården inlades under säteriet som stödhemman.

På Berg framlevde Håkan Jonsson sina återstående levnadsår, säkerligen i välmå-ga, ty ej sällan hände det att adliga per-soner sökte honom för att låna pengar. Då hans hustru Cecilia Hansdotter Wein-heim 1660 avled, lät mannen inreda en fam-iljegrav under själva altaret i Bergs (gam-la) kyrka. Griften täcktes med »en skönt huggen sten», försedd med makarnas namn samt bibelcitad. Denna grav fanns i gott behåll 1829 och finnes beskriven i det s. å. upprättade inventariet över Bergs kyrka och dess inredning.

Året efter hustruns död trädde befall-ningsmannen i nytt gifte med Anna Nils-dotter Krook. Fem år senare gick han hä-dan, efterlämnade två söner som blev hu-vudmän för var sin adliga ätt.

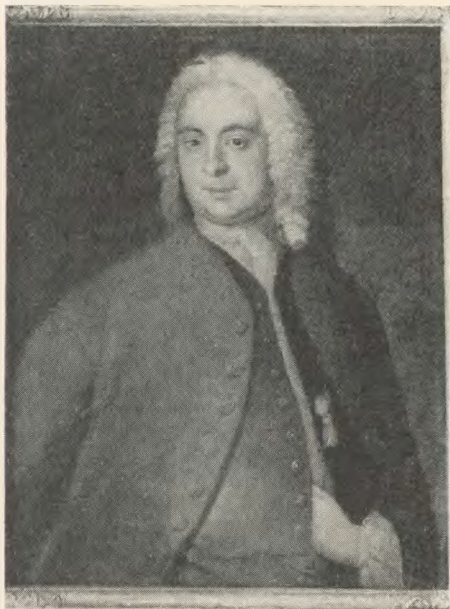
Bergs herrgård övertogs med tiden av äldste sonen Hans Bergman, adlad Bergh-man. Denne efterträdde fadern som kro-nobefallningsman, blev därpå landskam-rerare i Kronobergs län och slutligen hä-radshövding i Sunnerbo härad. Han är känd som godsförvärvare i stor stil, bl. a. ägde han Vartorp och Sjöborgen i Värend samt Bräkentorp, Fiskeryd, Grimarp och

Öjhult i Sunnerbo, det sistnämnda säteriet var hans hemvist de senare levnadsåren. Beträffande Berg vållades honom i äganderätten stora påfrestningar under reduktionens orostider, men han lyckades bevara de fäderneärvda gårdarna där och även öka possessionen genom förvärv av Bergsgård 1690. Under Berghmans tid hölls syn och skattläggning å samtliga hemman i byn, och tack vare de utförliga rannsaktionsprotokollen får man en god föreställning om det dåtida Berg. År 1696 fanns på säteriet bl. a. följande byggnader och s. k. härligheter:

En stor rödfärgad byggnad med övervåning och innehållande två stora salar, ett kök, en sidokammare, nattstugor, vind m. m., en annan röd byggnad med åtskilliga rum samt bryggstuga, bod med loft, visthusbod, sädesbod med fatbur o. s. v. Bland ladugårdens hus nämnes fåhus med 37 bås, stall med 10 spiltor, vidare flera lador, fårhus m. m. Utanför låg en trädgård, »skön med åtskillige fruktbara trä samt avdelte kryddesängar», samt en humlegård med 600 stänger. På utäggarna låg en skvaltkvarn, som »går höst och vår och kan mala gårdens mäl». Slutligen upptages bland gårdens härligheter »något fiskeri vid gädd- och braxenlek». *)

Häradshövding Berghman slutade sina dagar 1705 på Öjhult i Pjätteryds socken, Sunnerbo, men ligger begravnen i Bergs gamla kyrka, där hans ättevapen upphängdes.

Redan omkring 1700 hade Berg, Björka och Vrån övertagits av Berghmans svärson inspektoren Andreas Bennersten. Denne synes emellertid ha dragits med svag ekonomi, ty snart finner vi hans svägers häradshövdingen över Konga, Uppvidinge och Östra häraders domsaga Gustav Berghman som ägare till Berg m. m. Denne fick på Norrvidinge hösting 1704 första uppbud å Berg med underlydande som han (dag och år är ej utsatta) köpt av Anders Bennersten för 2 200 dal. smt eller samma summa som denne betalat till häradshövding Hans Berghman. Emellertid bodde Bennersten kvar på Berg, och han synes även ha där slutat sina dagar (1726). Under hans tid uppsattes på Berg en ny herrebyggnad, men arbetet berättas 1712 vara så dåligt utfört, att »väggarna äro skridne», vilket åsamkade efterräkningar för byggmästaren Olof Persson i Elmefall.

Häradshövding Gust. Berghman.

Gustav Berghman torde sålunda inte ha bebott Berg, hans sätesgård var Hovmantorp i socknen av samma namn. Där avled han 1735, men hans maka, den utomordentligt driftiga och begåvade Maria Christina Rudebeck levde till år 1757. Båda fick sin lägerstad i den av dem byggda Berghmanska graven i Hovmantorps (gamla) kyrka.

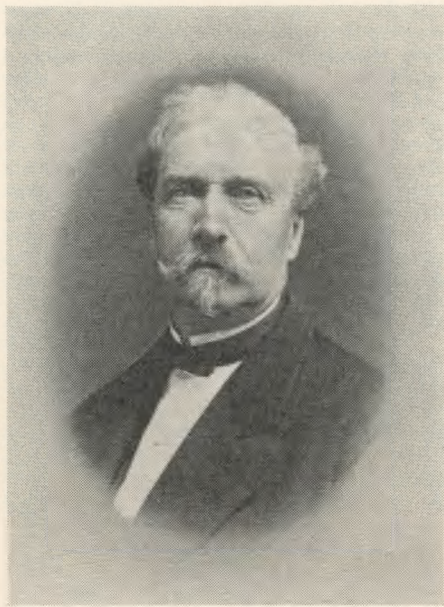
Herre till Bergs säteri m. m. blev före 1730 kaptenen vid Kronobergs regemente Nils Laurin som var gift med Bennerstens dotter Sofia Elisabet. Den 24 maj 1754 hölls arvskifte efter Laurin och hans då likaledes bortgångna maka. Enligt en vid detta tillfälle framvisad jordebok bestod sterbhusets fastigheter utom Bergs herrgård av hemman i Granhult, Södratorp, Sjöatorp, Hagstad, Torset, Norra och Södra Björka, Sandvik, Ingelstorp, Vrån, Lundén, Ernatorp, Yxnäs m. m. Om Bergs gård meddelas, att den är »ganska väl hävdad och brukad samt till åker och hagar god, väl byggd och försedd med en anseelig stor och fruktbärande trädgård». Taxeringsvärdet var 12 000 daler.

Berg övertogs nu av kapten Laurins äldste son löjtnanten vid Kronobergs regemente sedermera livdrabanten Anders Kristoffer Laurin, som emellertid redan

*) Syneprotokollen förvaras numera i Vadstena landsarkiv; Växjö landskontors arkiv G II d I, s. 570.

Generalen greve Johan Henrik Tawast,
f. 1763, död 1851.

Kammarherre Ferdinand Gyllensvärd.

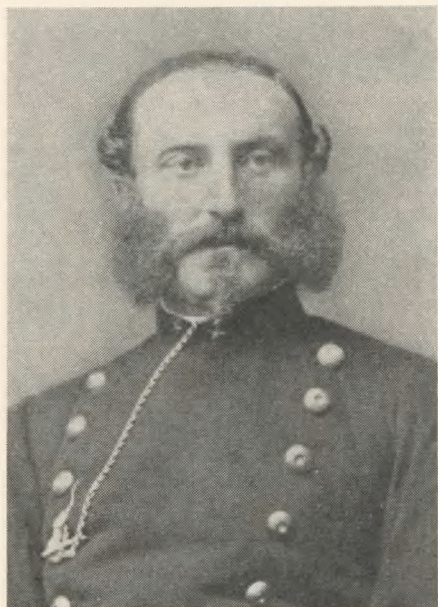
1757 sålde Berg *) med »nybyggen, utjordar» m.m. till sin regementskamrat kapten Israel Bexell och dennes fru Françoise Rudebeck för 18 000 daler silvermynt. Från dessa makar kom godset, troligen 1785, till sonen löjtnant Israel Bexell d.y. vilken nämnda år överlät detsamma för 8 666 rdr 32 skill. specie till överjägmästaren och magasinförvaltaren på Helgevärma Karl Fredrik Berghman, en sonson till ovan nämnde häradshövdingen Gustav Berghman på Hovmantorp. Sedan växlar ägarna tämligen raskt en tid framåt: den 12 juli 1791 sålde Karl Fredrik Berghman egendomen till överjägmästaren Per Wolmar Silfversparre för 10 000 rdr specie, denne 25 juli 1799 till överstelöjtnanten Otto Magnus Braun för 16 666 rdr 32 skill. specie, vilken redan 6 juni 1803 överlät Berg säteri och gods till brukspatronen Vilhelm Lundblad från Äry bruk för jämnt 16 000 rdr specie. Samma år fick Lundblad kungligt tillstånd att, ehuru ofrälse, äga, besitta och bruka Bergs säteri under frälsemanna-

rätt. Brevet därom är daterat Haga slott 22 juli 1803.

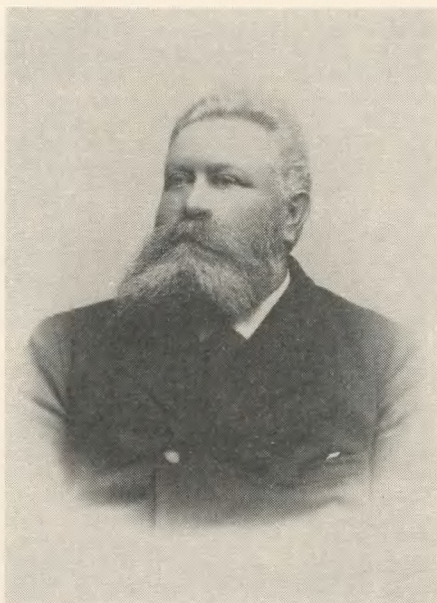
Lundblad behöll Berg i tjugu år eller till 1 mars 1823, då han för 33 333 rdr 16 skill. i svenska bankosedlar försålde egendomen till överstekammarjunkaren, generallöjtnanten greve Johan Henrik Tawast. Denne var född i Kuopio i Finland 1763, kom tidigt i militärtjänst, deltog i Finska kriget 1788—90, fälttågen i Pommern 1805—07 samt i tyska kriget 1813—14 (var med vid Grossbeeren, Dennewitz och Leipzig) men nyttjades även i hovtjänst och på höga diplomatiska poster. Det är känt att han tidvis bebott Berg, men han dog i Stockholm 11 juli 1841 och ligger begravnen på Solna kyrkogård, där hans gravvård är tillfinnandes. Tawast slöt själv sin grevliga ätt sedan enda barnet Torsten Fredrik 1826 avlidit, två år gammalt. Till minne av gossen ses ännu i Bergs (nya) kyrka ett enkelt utformat begravningsvapen.

Ärvtagarna efter greve Tawast sålde nu Bergs herrgård till dåvarande löjtnanten, sedermera kaptenen och kammarherren Ferdinand Gyllensvärd och hans maka född Charpentier. Köpet avslöts i Stockholm 4 juni 1842 och köpeskillingen var 34 666 rdr 32 skill. banko. I Gyllensvärds

*) Hälften av 1 mtl Berg Stockagård ingick dock ej i detta köp utan inbyttes av Bexell 1759 från löjtnant K. G. Lagerbielke och hans hustru, född Laurin, emot Bråthult i Virestad.

Löjtnant Hoffberg.

Elis Skogström, f. 1844, död 1909.

Birger Skogström.

Sven Skogström.

händer förblev egendomen till april 1863, då svärsonen löjtnant F. O. Hoffberg och hans fru Ida Gyllensvärd inlöste densamma för 100 000 rdr riksmünt. Hoffberg är känd som en driftig jordbrukare, han var ordförande i Norrvinge härads hushållsgille och förestod flera år den till Berg 1867 förlagda Kronobergs läns lantbruksskola. Redan 1871 drabbades han av döden endast 34 år gammal. Hans änka, född Gyllensvärd, förde genom sitt 1873 ingångna gifte med godsägaren Elis Skogström gården över i en ny släkt. Deras son Birger Skogström, född 1879, har sedan 1923 varit herre till det gamla minnesrika Berg men nyligen överlätit egendomen till sin son Sven Skogström.

Under Birger Skogströms ledning har byggts nya ekonomihus och huvudbyggnaden moderniserats, varjämte gården även i andra avseenden förbättrats. Cirka 150 tunnland åker har stenröjts och skogsvägar på över 5 km längd anlagts. Skogsvård har genomförts i form av plantering och utdikning av försumpade skogsmarker. På jaktvårdens område har Birger Skogström uträttat en hel del och härför erhållit Svenska Jägarförbundets förtjänsttecken i guld. Hans kulturella och hembygdsvårdande intresse har bl. a. tagit sig uttryck i att han skänkt till hembygdsföreningen en vacker ekpark till hembygdsgård invid kyrkan. Inom Norrvinge av-

delning av hushållningssällskapet har han varit ledamot i 50 år och ordförande inom avdelningen en lång tid och härför erhållit sällskapets guldmedalj samt även haft ledamotskap i hästpremieringsnämnden under en mångfald år och tjänstgjort som statens ombud vid utrikesförsäljningen av hästar. I Norrvinge härads vägstyrelse har Birger Skogström varit ledamot under 22 år samt därutöver innehaft en rad förtroendeuppdrag inom olika nämnder och styrelser inom såväl den kyrkliga som kommunala förvaltningen inom Bergs socken.

KALLOR:

Tryckt litteratur:

- Svenskt diplomatarium.
- G. Elgenstierna, Svenska adelns ättartavlor.
- G. Hylten-Cavallius, Kronobergs regementes officerskår.
- J. Silfving, Två medeltida lagmanssläkten från Värmland och Tiohärads.
- P. G. Vejde, Kronobergs läns herrgårdar. Tidningar.

Otryckta källor:

- Riksarkivet, Biografica.
- Kammararkivet, Jordeböcker.
- Vadstena landsarkiv, Skattläggningshandlingar.
- Göta hovrätts arkiv, Domböcker för Norrvinge härad.
- Göta hovrätts arkiv, Lagfartsprotokoll för d:o.
- Växjö domkapitels arkiv, Konceptbrevbok 1662.

Fädernas röst

AV JACOB TEGENGREN

Där stiger var majnatt, när kornet vi sått,
ur mullen en sång utan ord,
— en viskning från dem, som före oss gått
och nu äro stoft och jord.
Den talar ur åkrarnas böljande säd
och ur gräset på linda och vång,
och den susar så djupt i det äldriga träd,
de satte som telning en gång.

Den ljuder ur klockornas brusande malm
för skaror på kyrkostig.
Den skall klinga så milt som en aftonpsalm,
när den kallar oss hem till sig;
när vi gå för att vila vår trötta kropp
i den boning, där stillhet rår,
och viska ur skuggornas skymning hopp
för det släkte, som följer vårt spår.

Hembygdsföreningens verksamhet år 1956

Styrelsen har under året hållit sex stycken protokollförda sammanträden. Årsmöte hölls i hembygdsgården den 27 maj, varvid i huvudsak stadgeenliga ärenden behandlades. Medlemsantalet har under året ökat från 204 till 225 medlemmar. Utöver detta finnes 5 stycken ständiga medlemmar, varför medlemsantalet f. n. är 230. Hembygdskrönikan har utgivits som vanligt och försålts i normal omfattning.

Förutom de protokollförda sammanträdena har styrelsen ordnat med 3 fester under året. Den första hölls den 14 jan. då filmfotograf Einar Nihl, Konga, visade sin storslagna film »I bibliska farvatten» samt därutöver en vacker landskapsfilm från Sverige. Programmet omfattade därutöver paketauktion, musikalisk underhållning och servering.

Den andra festligheten blev vid valborgsmässan den 30 april, då valborgsmässofest ordnades på traditionellt sätt med samling vid risbål på idrottsplatsen, tal till våren och sång av kyrkokören. Efteråt visade i bygdegården filmfotograf Einar Nihl, Konga, sin nya ljud- och färgfilm, »Jugoslavien». Ävenså förekom teater, musik och servering.

En särskild hembygdsdag under benämningen kyrkkaffefest hölls den 2 september i hembygdsgården, till vilken kyrkfolket efter högmässan, liksom andra intresserade, inbjudits. Vid denna tillställning överlämnades till hembygdsföreningen av konstnären Emil Johnsson, Ormesberga, ett porträtt i oljemålning av församlingens vördade framlidne prost Josef Alfred Ekedahl. Detta minnesporträtt överlämnades som gåva till Bergs hembygdsförening.

Hembygdsgården har under året besökts av bl. a. Sävsjö hembygds- och fornmin-

nesförening den 2 september och av Ramkvilla hembygdsförening den 30 september.

Den traditionella bussutfärden företogs den 3 juni till Öland. Under vägen till Kalmar gjordes en del uppehåll på sevärda platser, och i Kalmar besågs Slottsparken och Kalmar slott. På Öland besågs Borgholm, Borgholms slottsruin, »Nordeuropas ståtligaste», och Solliden. Färden fortsatte sedan över Råplinge och östra sidan, över södra Alvaret till Ottenby kungsgård etc.

På hembygdsförbundets sammanträde i Växjö den 8 juni var föreningen representerad av Johan Johansson.

Styrelsen har under året inköpt och låtit uppföra en loftsbod på hembygdsgården. Den är inköpt av hemmansägaren Einar Tall, Vegby Långagård i Moheda socken. Några av styrelsens ledamöter for i bilar trettondedagen till Vegby för att bese och eventuellt köpa boden. Då delegaterna ansåg den mycket lämplig och priset också överkomligt, 450 kronor, träffades köpeavtal efter detta pris. Bodens revs i Vegby den 1 juni och transporterades omedelbart till hembygdsgården, där den uppfördes under sommaren av byggmästare John Svensson, Ljunghaga.

Milstolpen utmed länshuvudvägen 82 vid Grönelid, som raserades under vägomläggningen, har av hembygdsföreningen och vägförvaltningens byggnadsavdelning åter blivit uppsatt i början av september månad. Ett nytt stenpostament har uppförts ett par meter från vägkanten, på vilket den cirka meterhög järntavlan med sin inskription och sin kungliga krona åter placeras.

Styrelsen.

Väderleken i Berg

Efter uppteckningar av Magni Petersson.

Januari. Nyårsdagen var det $+ - 0^{\circ}$ och snöblandat regn, på e. m. duggregn. Ungefär samma väderlekstyp fortsatte till den 19, då det blev kyligare och på natten hördes åska på avstånd. Den 21—22 kom rikligt med snö och omkring 8° kallt. Den 23—26 klart och kallt, den 27 disigare och något snö, den 30 klart och kallt, den 31 nordostlig vind och sträng kyla, upp till 28 gr på en del platser.

Februari. Kölden fortsatte så gott som hela denna månad. Termometern höll sig mest från 15 och upp till 28 gr kallt på en del platser. Endast den 8 och 12 var det »bara» 13 resp. 8 gr. Dr Rystedt meddelade i radio att det var många år sedan en så sträng köldväg passerat landet och att kylan väntades fortsätta. Den 14 och 18 var det storm och yrväder och kölden höll sig mellan 10 och 23 gr till den 27, då det blev något mildare, mellan 1 och 7 gr till månadsens slut. Dr Rystedt meddelade åter i radio, att så långvarig köldväg inte hade passerat landet sedan förra århundradet.

Mars. De två första dagarna var det ett par gr varmt, senare blev det åter klart och kallt, omkring 10—15 gr., till mitten av månaden, då kölden småningom minskade till mellan 2 och 7 gr. till månadsens slut.

April. Första hälften var ganska kylig, t. o. m. 10—12 gr. om nätterna och i allmänhet ett par gr. på dagarna men någon gång dagsmeja. Den 17 kom det snö, men sedan blev det mildare med plusgrader, så att snön smälte bort och det blev ganska vackert, så att värbetet kunde börja omkring den 25 på torrare platser. Enligt radiomeddelande har köldperioden varit rekordat lång över hela landet, så att sjöfarten haft ganska stora svårigheter på grund av isförhållanden.

Maj. Den 1 maj kom något snö på morgonen, då det var ett par gr. varmt. I övrigt var denna månad medelmåttigt varm med svag vind och omväxlande klart och mulet samt någon nederbörd. Den 16 kom en kraftig hagelskur och mot slutet av månaden blev det soligt och 15—18 gr. varmt.

Juni. Mest var det halvkyligt denna månad och 15—18 gr. varmt kl. 8 på mor-

gonen, men den 8 var det 23 och den 15 endast 12 gr. kl. 8. Regn i olika omfattningar kom den 5, 11, 13 och 19. Den 10 hördes åska. Den 27—30 regnigt och kyligare, omkring 9—12 gr. kl. 8.

Juli. Denna månad var det ganska enhetlig väderlekskaraktär med omväxlande, svaga vindar och ganska varmt. Den 20 var den varmaste dagen med 30 gr. kl. 6 em, men vanligtvis 14—16 gr. kl. 8. Den 21, 23 och 30 åska med regn. I övrigt regn den 13 och 31. Höbärgningen skedde utan några olägenheter.

Augusti. Under augusti månad höll sig termometern ganska stadigt mellan 11—16 gr. kl. 8. Hela månaden var ganska solfattig, mest var det halvkyligt eller mulet med en del regnskurar. Den 11 var det lätt nattfrost. Sista veckan var dimmig och disig samt något kylig för årstiden.

September. Första hälften var ganska mulen, dimmig och disig med svaga vindar och 9—12 gr. varmt kl. 8. Senare hälften rådde mera klart väder och temperaturen sjönk till mellan 5 och 10 gr. Regn föll den 10, 13, 16, 20 och 29. Från den 20 lätt nattfrost.

Oktober. De första dagarna voro mulna och disiga, men därefter blev det mera klart med nordliga vindar. Den 15 var det $+ - 0^{\circ}$ och den 23 var det 10 gr. varmt men i allmänhet var det omkring 3—8 gr. Nattfrost förekom den 9—10, 14—16. Sista veckan blev det mellan 3 och 7 gr. kallt, varför marken frös till. Nederbörden var ganska ringa.

November. Denna månad var för årstiden ganska kall, så att många trodde, att det skulle bli en sträng och långvarig vinter. Första veckan var det 5—7 gr. kallt, den 9 och 10 var det tillfälligtvis några plusgrader, men sedan blev det åter kallare, mellan 5 och 15 gr. Den 27 blev det tillfälligt 3 gr. varmt och rikligt snöfall, men senare 5 gr. kallt, och Andersmässodagen, den 30 nov., var det snö och 12 gr. kallt. Enligt bondepraktikan så om stubben bär hatt (d. v. s. snö) Andersmässonatt, så skall den ligga till Vårfrunatt (= gamla vårfrudagen).

BERGS KRÖNIKA

behöver Din medverkan!

1. Hembygdsföreningens årsbok »Bergs krönika» har som bekant årligen utkommit alltsedan år 1944, och åtskilligt av socknens historia, minnen och traditioner har under tiden hunnit utforskas och beskrivas. Kolossalt mycket återstår ännu att taga reda på, att utforska och uppteckna, för att den gamla sockenkulturen i alla sina förgreningar skall bli så fullständigt och intressant skildrad som möjligt både för nutidens människor och för efterkommande. Det bör därför ligga var och en varmt om hjärtat — nuvarande församlingsbor, sockenbor i församlingen och andra intresserade — att hjälpa till med att utforska det gamla av gången kultur, av odling och utveckling och ävenledes taga vara på allt det som kan vara av intresse av nutida händelser och förhållanden.

Det som närmast kommer att behandlas i efterföljande krönikor blir de numera utplånade småställen, såsom torp, backstugor och andra primitiva boplatser. De preliminära undersökningar som hittills blivit gjorda har givit till resultat, att det inom socknen funnits bortemot 300 sådana boplatser. Nu gäller det att få fram namnen på dessa, var de legat någonstans och av vem eller vilka de varit bebodda, om arbeten och yrken och levnadsvillkor i övrigt; om glädjeämnen vid högtider och livet till vardags, om seder och bruk, om talesätt och ordspråk samt skaldekväden, legender, låtar och visor etc. Skilj på backstugor och andra primitiva boplatser och på dagsverkstorp, soldat- och knekttorp o. s. v.

Nog ger kyrkböcker och arkiv en hel del sakliga upplysningar om berörda för-

hållanden men däremot intet om folkliv och levnadssätt etc., utan detta måste vi själva utforska. Meningen är, att beskrivningen häröver skall införas med en eller ett par rotar i varje krönika.

Hjälp till var och en på sin ort med dessa uppteckningar!

2. De gamla kvarnanläggningarna av såväl enklare skvaltor, som andra mindre vattenkvarnar i socknen bör också få sin beskrivning. Alla dessa har skattat åt förgängelsen och endast resterna finnas kvar, exempelvis några stenpostament eller någon igenrasad kvarngrund. Malningen av spannmålen var under det gamla lanthushållets tid ett mycket viktigt arbete, och den gård, som ägde en liten skvalta eller ännu bättre en mindre vattenkvarn, räknades till de mera välloftade gårdarna. Dock ville man knappast att vattentillgången skulle vara så riklig, att kvarnen kunde drivas året runt, ty en sådan kvarn blev belagd med skatt eller tull, som det hette, enligt Karl XI:s kvarnkommission. En gårdsquvarn, som »Drifwes allenast i vattufloodh höst och währ», då det blev, som det hette, »malevatten», slapp ifrån tullskatten. Även de många små kvarnanläggningarna bör komma med i en krönika. Den som känner till något om dessa bör inkomma med en uppteckning om de gamla traditionsrika småkvarnarnas historia samt berätta något om själva malningen, om transporten av maldsäckarna samt eventuella kvarnhistorier bönderna emellan, medan de efter vars och ens tur vän-tade på att få malet.

J. J.

December. Redan på morgonen den 1 blev det mildare och mot kvällen töväder. Till den 8 hade snön smält bort och sedan blev det varmt och vackert, så att snö, is och tjäle gick bort. Mellan den 10 och 21 var det 5—10 gr. över det normala, i allmänhet 8—9 gr. varmt. På flera platser

höstplöjdes det då. Den 22 blev det kallare med frost och snö, julaften var det 6 gr. kallt kl. 7 och snöbyar. Juldagen var det hård nordlig vind, 4—5 gr. kallt, molnigt och något snö. Till årets slut var det sedan svag sydostlig vind, ibland något snö och 4—5 gr. kallt.

Ett svunnet tidsskede

En vandring genom hagar och skogsmarker en sommardag ger många angenäma minnen och intryck. Man får en härlig avkoppling från vardagslivets mödor och arbetsjakt, man får inandas skogens behagliga luft; njuta av stillheten och ron, lyssna till fågelsången och skåda de många vilda blommornas fågring.

På en sådan vandring träffar man ofta på gamla ödetomter, som för längre eller kortare tid sedan varit bebodda. Ofta är det en vildapel, en syrenbuske eller några förvildade trädgårdsblommor, som minner om platsen. Stenen från små odlingar och åkerlappar har man stundom lagt upp som hägnad kring såväl dessa som runt boplatserna, och den öppna härden, där stockvedsbrasan en gång flammade, har rasat igen till en jord- och lerblandad stenhög. Runt omkring tränger skogen fram och i trädens kronor kan man genom fantasien höra viskningar om barnens stöj och lekar, om odlarens mödor, om — kampen för tillvaron. Gärna vill man i stilla begrundan stanna en stund på en sådan plats och låta tankarna osökt gå tillbaka till den tid, då många av våra förfäder bodde i torp och backstugor, i skogens rofyllda nejd och enslighet.

Man kan tänka sig en härlig sommardag. Solen strålar över den lilla stugan och röken stiger sakta ur skorstenen, medan husmodern där inne stökar och lagar mat. Utanför blommar fruktträden och i kronorna surrar det av humlor och bin och andra olika slags insekter. Fåglarna kvittra och spela i trädens kronor, duvorna kuttra på avstånd och göken gal. Från olika håll hörs skällor av betande kreatur. En vallflicka eller gosse sitter kanske på en sten eller stubbe i skogen och vallar djuren och samtidigt sjunger en liten melodi eller vallåt.

Är det en vinterdag, så kan man tänka sig, att snön faller jämn och tät i skogen och över den lilla stugans torvtak. Om det stormar, så sveper yrsnön omkring, det knakar i träden och kanske vargen tjueter genom vinternatten. Då är den lilla stugan en lugn och skön tillflyktsort. Brasan sprakar på härden och kastar genom fönstret sitt sken ut på den vita snön. Några granar från andra närliggande små stugor komma på besök. De släcker utanför sina

tjårblöss och slå sig ned vid brasan. Där berätta de om minnen och händelser och det som timat i bygden. Barnskaran sitter runt omkring och lyssnar med spänning och intresse. I ett kärll på en fotaring håller mor på att laga till aftonvarden. I en hörna i rummet står det gamla golvuret och tickar bestämt och taktfast. På dess dörr står kanske orden: »Tiden går, klockan slår, evigheten förestår». På väggarna hänger några tavlor. Även dessa försedda med tänkespråk. Exempelvis sådana som dessa: »Betänk livets korthet! Dödens visshet! Evighetens längd» etc. I en annan del av rummet står vävstolen. Även spinnrocken har sin givna plats, liksom slöjdbänken och den gamla hemkvarnen. I en annan hörna av rummet står det obligatoriska dörrskåpet, i vilket bl. a. förvaras en del matvaror och den medicin, som man själv tillagat av örter och naturväxter. Utmed ena långsidan av rummet står en soffa och kring denna har barnen samlats för att inhämta de första kunskapsrönen, lärt sig bedja och sjunga, och då far en och annan gång tagit ned fiolen från väggen och spelat några melodier och sånger har det varit högtidsstunder av stora mått för hela familjen och icke minst för barnen. I en sådan stuga och familjekrets hade man tid att ägna sig åt hemmet och de sina. Några rafflande nöjen och njutningar, i vår tids bemärkelse, kände man icke till. Man fann sin glädje och nöjelse inom hemmet och i naturen, i den underbara skapelsen, i blommor, grönska, sol och fågelsång och detta även under vinterns isolering, i den tysta, vita ensamheten. Man fick tid betänka, att jordelivet är blott en pilgrimsfärd, där allting är flyktigt och obeständigt och att det rätta hemmet ligger bortom tidens gränser, bortom förgängligheten. Man levde i sin egen naturvärld närmare sin Herre och Skapare, än vad nutidens människor göra. Med varje dag, som grydde lämnade man sig i hans händer, som lovat, att hans »nåd är var morgon ny». Det blev många kära intryck och upplevelser, som följde de uppväxande barnen ut i världen från ett sådant enkelt och fattigt, men dock på andliga värden så rikt barndomshem.

Att ekonomiska svårigheter mången gång voro hårda att bemästra, torde ligga

Ett renhorns historia

Som väl åtminstone inom Bergs socken är allmänt bekant, finns det i tornrummet till läktaren i Bergs kyrka ett renhorn, som är uppsatt på väggen mellan läktardörrarna, vilket brukar användas till att hänga hattar och andra huvudbonader på under gudstjänsterna.

Hur detta renhorn har kommit dit, är en ganska märklig historia från konung Karl XV:s tid, och är väl nu så där omkring 100 år gammal.

Det var så att Karl XV ofta brukade vistas på Bäckaskogs kungsgård i Skåne, och bland annan verksamhet där skulle han även försöka att införa och utplantera renar på Bäckaskog. För detta ändamål lät han hämta ett antal renar från Lappland, som sedan transporterades eller drevs hela vägen ned till Skåne. Detta var före det järnvägen blivit färdigbyggd, så att transporten gick hela tiden landvägen och därvid även på den del av landsvägen, som går genom Bergs socken. Då transporten var kommen till i närheten av Bredhult, var det en av renarna, som skilde sig från den övriga flocken och förirrade sig ut i terrängen, så att den inte kunde infångas eller förmås att följa med de övriga, trots att färdledarna, enligt vad som berättats, voro lappar och därför vana renskötare. Vid gårdarna i Bredhult stannade de till och frågade efter om det fanns någon skytt där i närheten. — Jo men, det fanns det visst. Där råkade de

träffa en den skickligaste och förnämste jägare och skytt, som fanns inom vida trakter, nämligen hemmansägaren Sven Petersson i Bredhult, vilkens gård för övrigt fortfarande är i samma släkt. Rensköterna bad då Sven Petersson, att han sedan skulle gå och söka upp renen och skjuta ned den, enär den i alla fall inte skulle kunna klara sig i den trakten. Så gjorde också Sven Petersson, och det var visst redan samma dag, som han gick ut och träffade på renen och sköt ned den med kula. Det ståtliga renhornet tog Sven Petersson tillvara, och det blev sedan som nämnt uppsatt i Bergs kyrka, där det fortfarande finnes och väl för framtiden får hänga kvar.

Geväret, som Sven Petersson då använde, var ett av f. d. kronans gevär, en mynningsladdare, vilken kunde användas för såväl kula som hagel. Detta gevär blev sedermera omgjort till s. k. bakladdare och finnes ännu i behåll.

Vad beträffar de övriga renarna så kom de omsider till sin bestämmelseort i Skåne, men där kunde de inte trivas så länge; där rådde inte något sådant klimat, som de voro vana vid, utan snart nog dog hela den renstammen ut, så att det som helhet endast blev ett misslyckat experiment, men Bergs socken fick dock ett mera värdefullt och bestående minne därav.

Edv. K.

utom allt tvivel. Men dessa småstugornas folk hade trots allt ett förnöjsamt sinnelag, säkert långt mer än nutidens människor. Det var heller icke så mycket de behövde. Hade de bara det nödortfästaste i mat och kläder, så hade man icke några mer fordringar. Något i lyx och överflöd kände man icke till. Kunde man blott hacka upp ett litet svedjeland i skogen och på detta odla litet potatis, korn och lin, så var man belåten. Var det så, att odlingsbitarna blev så många och det lilla torpet så stort, att man kunde föda en eller ett par kor, några får, getter, en gris och höns, så fick

man av detta både kläder, sovel och mjölk. Förresten fanns det förr i de djupa skogarna och vildmarken en myckenhet av vilt. Det var lätt att med en gillersnara fånga både tjäder, orre och hare, och från de många sjöarna och vattendragen fick man rikligt med fisk. Att köpa så mycket för reda pengar behövdes icke, och av den varan fanns det säkert icke mycket hos småstugefolket i skogarna. Man drog sig fram ändå och klarade tillvaron utan egentliga penningemedel.

Anton Andersson.

Hänt i Berg 1956

Jan. 1. Nyårsnatten 1956—1957 utgick ansökningstiden för Wägnerstipendiet. 162 ansökningar från 17 länder hade under året inkommit.

Jan. 14. Fest i Bygdegården med filmföreläsning av filmfotograf Einar Nihl, Konga, »I bibliska farvatten».

Jan. 15. Växjö skyttekrets anordnade fältskjutning i trakten av Lädja.

Jan. 22. Berg-Lammhults HUF höll årsmöte i Lammhults hembygdsgrd. Till ordf. valdes Berit Ericson, Håknahult. Verksamheten under året har bl. a. omfattat en studiecirkel i statskunskap. En påsk- och en julfest har hållits. Deltagare varit på folk- o. försvarskonferens i Önnestad. Bjudit pensionärerna på ålderdomshemmet i Tjureda på kaffe.

Jan. Vid årsmöte med Bergs SSU-klubb valdes till ordf. Karl Gunnar Petersson, Hagtorpet.

Jan. Vid årsmötet med Bergs SLU-avdelning valdes Ingvar Petersson, Lädja, till ordf., Ally Andersson, Lädja, v. ordf., och Britta Persson, Ernatorp, sekr.

Jan. Bergs SLU-förening höll årsmöte och till ordf. utsågs Ingvar Petersson, Lädja.

Jan. Bergslunds Golf höll årsmöte. Till ordf. valdes Karl Andersson, Berg, kassör Erik Olofsson, Björka, och till sekreterare John Holgersson, Berg.

Jan. IOGT-logen »Förgät Mig Ej» höll årsmöte och valde därvid vederbörande funktionärer.

Febr. 5. Rödakorskretsen har årsmöte i Sockenstugan. I styrelsen nyväljas fruarna Evy Gustafsson, Rösås, Ingegerd Ernfjäll, Ernatorp, och Elsa Johannesson, Matkull. Anslag beviljas till Röda Korsets beredskapsfonder, och beslut fattas om inköp av ny bår med Dunlopillo madrass till sjuktransportbilen.

Febr. Vid årsmöte med Bergs BF valdes Olof Ernfjäll, Ernatorp, till ordf.

Febr. Bergs SLKF höll årsmöte, varvid fru Majken Johansson, Ernatorp, omvaldes till ordf.

Mars. Bergs RLF-avd. höll årsmöte. Till ordf. omvaldes Arne Andersson, Lädja. Medlemsantalet vid årsskiftet utgjorde 113 st.

Mars. Under mars månad har inom Bergs IOGT:s grundloge anordnats en hobbykurs, vilken omfattat tre träffar. Kursledare har varit konsulent Verner Sundin.

Mars. Vid årsmöte med Bergs Arbetarkommun omvaldes Ejnar Svahn, Bergslund till ordf.

April 3. »Trolleriprofessorn» El Neco hade föreställning i Berg.

April 14. Aftonunderhållning i Bygdegården med föredrag av rektor Kuno Melander.

April 21. Bergs skytteförening höll årsmöte i skyttepaviljongen. Medlemsantalet var 56. 10 322 skarpa skott har avlossats under året. Trävaruhandl. Gustav Hörberg omvaldes till ordf.

April 22. Bergs IOGT:s scoutkår firade S:t Georgshögtid i kyrkan kl. 7 em. Kommunist E. Ekblad, Öja, höll ungdomspredikan och därefter följde scoutupptagning, vilken föregicks av ljusceremoni. Efter högtiden i kyrkan följde samkväm i sockenstugan.

April. Bergs IOGT:s scoutkår höll årsmöte i scoutstugan. Till kårchef återvaldes Thage Petersson. Till v. kårchef valdes Inge Petersson.

April 30. Valborgsmässans firande i Berg ordnade hembygdsföreningen på traditionellt sätt.

Maj 7. Till ledamöter i intagningsnämnder för år 1956 vid läroanstalter i Kronobergs län har Domkapitlet utsett bl. a. för samrealskolan i Alvesta, folkskollärarinnan Siri Alm, Bergslund.

Maj 21. Motorcykelolycka vid Hjulatorp då två personer blevo lindrigt skadade.

Maj 29. Kommunalfullmäktigesammanträde. Bland andra ärenden valdes ledamöter i 1956 års beredningsnämnd och utsågs därtill från Berg: C. Eric Petersson, Matkull, och Herman Svensson, Skogslund. Till ledamot i 1957 års fastighetstaxeringsnämnd valdes C. Eric Petersson, Matkull, vilken också utsågs att deltaga i sammanträden inför länsstyrelsen.

Juni 3. Hembygdsföreningen företog en bussutfärd till Öland.

Juni 6. På Gustavsdagen har medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst tilldelats bl. a. poststationsföreståndaren Erik Karlsson, Bergslund.

Juli 7. Enligt föreliggande taxeringsresultat utgjorde skatteunderlaget inom Lammhults kommun 97 783,70 mot 88 099,64 föregående år.

Juli 15. Vid SM-loppet å motorcykel i Hedemora blev Ulf Gate tvåa i 350 cc seniorer, internordiskt och SM, med tiden 43,40,6. Även vid Grand Prix-tävlingarna i Hedemora med 500 cc internordiska klassen blev Ulf Gate tvåa med tiden 41,48,5.

Juli 15. De till Hushållningssällskapet inkomna skörderapporterna utvisar från Berg: Höstvet 2,8, Höstråg 3, Vårvet 2,8, Vårråg 2,8, Korn 3, Havre 3, Blandsäd 3, Potatis 2,5, Foderrotfrukter 1,8 Hö från odlad jord 2,5, Hö från naturlig äng 2,8.

Aug. 16. Kom till Eric Andersson, Hult, en duva med bruten vinge. Litet efteråt kom det ytterligare en duva. Den hade en grön ring och en aluminiumring kring ena benet. På metallringen stod »Sverige» och siffrorna 40 56 141. Den gröna ringen var helt slät.

Aug. 20. Skörderapporterna från Berg utvisade: Höstvet 3, Höstråg 3, Vårvet 2,8, Vårråg 2,8, Havre 3, Blandsäd 3, Potatis 3, Foderrotfrukter 3, Hö från odlad jord 2,8, Hö från naturlig äng 2,5.

Aug. 21. Kommunalfullmäktige sammanträdde. Bl. a. ärenden fastställdes kommunalnämndens förslag till stat, vilken slutade på 1 235 766 kronor och med utdebitering till kommunen med kr. 6.50.

Till förtroendevalda inom kommunen skall härefter utgå i dagtraktamente för hel dag 25 kr, och för halv dag 15 kr, inom kommunen. Utom kommunen utgår dagtraktamente med 30 kr, och natttraktamente 10 kr. Resersättning skall fr. o. m. den 1 jan. 1957 utgå med 30 öre km, så snart vägsträckan uppgår till 3 km. Beslutet gäller företrädesvis resor till sammanträden inom kommunen.

Aug. I mitten av denna månad avslutades en dragspelskurs, som sedan en tid tillbaka pågått i kyrkskolan i Berg. Ledare för kursen var Bertil Carlsson, Holmalyske och kurslärare var Karl-Gustav Karlsson, Asa.

Aug. 27. I de av domkapitlet fastställda tjänstgöringsföreskrifterna beträffande särskilda gudstjänster och andaktsstunder å annan plats än i kyrkorna märkes *Berg*: Å gamla kyrkplatsen (friluftsgudstjänster) 2 och i Ramsås 4 gånger.

Sept. 16. Val av riksdagsmän till andra kammaren.

Sept. 24. Vid den definitiva sammanräkningen å Länsstyrelsen av rösterna vid riksdagsmannavalet hade från Berg avgivits följande röster: Högern 167, Bondeförbundet 182, Folkpartiet 24, Socialdemokraterna 109 och Kommunisterna 6.

Sept. 2. Hembygdens dag firades i Hembygdsgården, där även kyrkkaffe serverades. Av konstnären Emil Johnsson, Ormesberga, fick hembygdsföreningen då mottaga en värdefull gåva, nämligen en oljemålning av kontraktspresten Josef Alfred Ekedahl, vilken avled år 1936 efter att ha varit präst i Bergs pastorat i 40 år.

Sept. 5. Hästpremiering å Bergs Herregård. Därvid uppvisades den vid vårpremieringen nyinköpta och godkända hingsten Gold Duro. Hingsten Kontakt erhöll bokstav A. Ägare till båda är godsförvaltare Sven Skogström. I övrigt premierades bl. a. 5 st. ston tillhöriga godsförvaltare Sven Skogström och ett tillhörigt Algot Karlsson, Hjulatorp.

Sept. 21. Tvenne bilar kolliderade i en kurva å Sandviksvägen.

Sept. 23. Vid det åttonde skåneloppet på VM-banan i Räbelöv blev Ulf Gate tvåa i 500 cc klassen.

Sept. 23. De Gamlas Dag firades med högmässa och nattvardsgång i kyrkan. Efter gudstjänsten hade Bergs Kyrkliga Syförening ordnat med samkväm i sockenstugan, och bjöd där de inbjudna på kaffe och ostkaka. Prosten Gustavsson höll en andaktsstund med psalmsång.

Sept. Ett utmärslat rådjur hittades av en lantbrukare i Berg. Efter undersökning på veterinärmedicinska anstalten i Stockholm befanns det att rådjuret hade tbc.

Sept. Vid årsmöte med Bergs Lottaförening omvaldes styrelsen med fru Inga-Britta Persson som ordf. och fru Gunilla Skogström v. ordf. Liksom föregående år har verksamheten omfattat bespisning vid hemvärns- och skyttetävlingar samt förfärdigande av olika klädesalster till ett barnhem i Tyskland.

Sept. Vid folkskolestyrelsens sammanträde fick särskilda kommitterade i uppdrag att utreda vatten- och avloppsfrågor vid Bergs skola. Vidare beslöts att åtgärder skulle vidtagas för skydd åt skolbarn för eventuella trafikfaror vid Bergs skola.

Okt. 7. Violinkonsert i Bergs kyrka kl. 16 av professor A. Papehl från Lübeck. Efter konserten andaktsstund av pastor Urselius.

Okt. 23. Kommunalnämnden föreslår, att fullmäktige beviljar kr. 542.50 för inköp av 21 rullar mikrofilm över arkivalier, bouppteckningar och domböcker från Lammhults kommun.

Okt. 24. Bergs Badhusförening har hållit årsmöte. Av årsberättelsen framgick bl. a., att kassabehållningen utgjorde 1420 kr. Till ordf. valdes Oscar Palm, v. ordf. Georg Johansson, sekr. Sven Skogström, kassör Karl Andersson.

Okt. 28. Inom kretsstyrelsen för Sv. Röda Korset sammanräknas de många bidragen till den årliga »Riksinnsamlingen» med ett slutresultat av 1 000 kr.

Nov. 4. Skytteföreningen hade sin sista tävling för året.

Nov. 13. Taxeringsresultatet för Bergs landsförsamling utvisar: Slutlig skatt kr. 469.347, Överskjutande skatt kr. 21.420, Kvarstående skatt kr. 183.620.

Nov. 17. Från och med detta datum och tills vidare var det förbjudet att utan särskilt tillstånd framföra motorfordon från kl. 18 på lördagar till kl. 6 på måndagar, det s.k. söndagsförbudet, som tillkom i syfte att inbespara drivmedel.

Nov. 19. K.m.:t har bifallit framställningen från Lammhults gård om delvis ändring av bestämmelserna för tillståndet för kommunen att låna en million kronor för förvärv av aktier i AB Lammhults gård. Lantbruksnämndens förvärv kommer nu att omfatta cirka 360 hektar.

Nov. 22. Bergs RLF-avd. anordnade skogsdag med samling hos Lars-Johan Persson, Söreskog. Skogsgallring, demonstration av röjningssåg, film m. m.

Dec. 2. Solförmörkelsen denna dag kunde icke iakttagas på grund av mulen himmel.

Dec. 10. Handels- och Industrikommissionen utfärdade föreläggande för ägare av personbil, buss, lastbil, motorcykel och moped att senast den 10 dec. å särskild blankett lämna uppgift till länsstyrelsen om bränslebehovet till fordonet.

Dec. 11. Kommunalfullmäktigesammanträde varvid huvudsakligaste ärenden utgjorde val av ledamöter till olika nämnder inom storkommunen.

Dec. 12. Rödakorskretsen har sin sedvanliga insamlingsfest i Bygdegården. Rektor Th. Petersson, Växjö, håller föredrag över ämnet »Julen i folketro och folksed» och pianostämmare Fr. Ottosson, Växjö, ger ett program som illusionist. Festens netto-behållning blev 1959 kr.

Dec. 31. Bergs rödakorskrets hade vid årets slut 246 medlemmar.

Dec. 31. Nyårsafton iaktogs i Ramsås ett par kråkor, som tydligen av den milda väderleken glömt sig kvar längre norrut, men nu voro på färd söderut. De verkade frusna, trötta och hungriga.

Kollekterna, som upptagits i Bergs kyrka 1956, uppgick till: Rikskollekt 3 107.16 kr., Stiftskollekt 503.10 kr. och Församlingskollekt 607.32 eller tillsammans 4 217.58 kronor.

Gävomedel utgjorde 414.— kr. och för gravplatser 354.— kr.

Fattigstocken innehöll kr. 30. 50.

Till Bergs Kyrkas Blomsterfond har under året blivit skänkt 355. — kr.

Bergs Kyrka har detta år fått mottaga en gåva, om vilken nedanstående protokollsutdrag förtäljer:

Utdrag ur protokoll vid sammanträde med kyrkorådet i Bergs församling den 30 december 1956.

§ 8.

Fru Barbro Thiis, Malmö, hade vid sin moders, änkefru Nanny Elisabet Skogströms, jordfästning och begravning härstades överlämnat som gåva till Bergs kyrkas prydnad tvenne ljusstakar till minne och hågkomst av hennes föräldrars, framlidne apotekare Johan Georg Skogströms och hans makas, ovannämnda Nanny Elisabet Skogströms, kärlek till Bergs kyrka.

Å kyrkans och församlingens vägnar ville kyrkorådet enhälligt uttala sin tack-samhet till fru Barbro Thiis för den gåva, som lämnats och som kommer att förbliva ett varaktigt bevis för huru fästade hennes föräldrar voro vid vår församling och helgedom. Genom kyrkorådets ordförande skulle beslutet i utdrag meddelas fru Thiis.

Justerat: Gustaf Petersson.
Gustaf Svensson.

In fidem, Arthur Johnsson.

Kyrkorådet i Berg har till ombud vid stiftsmötet i Växjö utsett kyrkovårdarna Gustaf Petersson och Gustaf Svensson.

Företvarande hemvårdarinnan hade be-gärt entledigande från denna befattning och från den 1 aug. har fröken Olga Lejon, Lädja, innehaft befattningen som ordinarie hemvårdarinna. Verksamhetsområdet omfattar i första hand Bergs socken men under vissa omständigheter storkommunen i övrigt.

I juli månad var i ortstidningarna in-förd en bild av 5 generationer i Berg, näm-ligen 91-åriga fru Mina Hörberg, dottern fru Nanny Söderström, dotterdottern fru Inez Karlsson, dotterdotterdottern fru Kerstin Karlsson samt dotterdotterdotter-dottern Pia något över 1 år gammal.

Hembygdsgården har under sommaren besökts av bl. a. Ramkvilla hembygdsförening och Sävsjö hembygds- och fornminnesförening.

I OGT-logen »Förgät Mig Ej» och Bergs-lunds Golf har tillsammans bildat en självständig pianoförening och inköpt ett piano för över 3 000 kronor.

Bland flyttfåglar iaktogs i Berg starar den 14 april, ärla den 7 maj, svala den 10 maj, vilken dag även göken hördes gala.

FÖDDA UNDER ÅR 1956

Ingrid Marita, född 21 januari, dotter av Rasmusson, Erik, Nöddebo, Chauff. fr. Björka 2:20, Björkvalla, och hans hustru Anna Gunborg, f. Fast.

Ingrid Anna-Karin, född 15 febr., dotter av Andersson, Sven Gunnar Allan, Jordbrarb., fr. Hjulatorp 5:1, och hans hustru Ingrid Vivan Kristina f. Johansson.

Lars Anders Christer, född 6 mars, son av Petersson, Lars Johan, Lantbr. fr. Slätt-hult 1:6 mf, och hans hustru Karin Margit Eleonora, f. Karlsson.

Ingvar Bodil Vivi-Anne, född 7 april, dotter av Lundqvist, Sören Evert Rutger, Hem.äg., fr. Ekenäs, Lövhult Västregård 2:6 mf, och hans hustru Gunborg Märta Marianne, f. Johansson.

Jan Benny Arthur, född 6 juni, son av Jonasson, Lars Johan Verner, Hem.äg., fr. Hagstad 1:3, och hans hustru Maj-Britt Louise, f. Sjögren.

Viktoria Monika Irene, född 4 juli, dotter av Tover, Anton Denis Elving, hem.äg., fr. Sandvik 1:4 och hans hustru Irma Elvy Karolina, f. Karlsson.

Thomas Erik Siver, född 9 aug., son av Dagemark, Jean Johnny Siver, pastorsadj., fr. Björka Norreg. 2:13, och hans hustru Berit Josefine, f. Almqvist.

Mats Sören Krister, född 18 okt. son av Liljengren, Johan August Rune, Hem.äg., Sörskog 1:4, och hans hustru Maj-Lisa Mariana, f. Palm.

Astrid Gudrun Ulfsson, född 23 okt. dotter av Gate, Ulf Simon, racerförare, och Maj-Britt Fahlsten från Rösås 1:4.

VIGDA UNDER ÅR 1956

Svensson, Sven Anders Yngve, Lastbilschaufför, fr. Stenbacken 4, Ljungby, Kronobergs län. Davidsson, Nina Linnéa Cecilia, hemb., Slätthult 1:7. Vigda den 3 nov. 1956.

Frisk, Per Ivar, Sågverksarb., fr. Vegby 7:7, Moheda, Kronobergs län. Petersson, Kerstin, hemmadotter, fr. Lädja 9:7, Norregård. Vigda den 1 november 1956.

KONFIRMERADE UNDER ÅR 1956

Knut Einar Gunnar Johansson, född 21/9 1940, Ramsås 1:4 Storegård. Hem.äg. Gustaf Einar Johannesson.

Ragnar Åke Svahn, f. d. 17/4 1941, från Björka 2:12 Norregård. Murare Axel Georg Svahn.

Erland Vilmer Brynolf Nöjd, född 16/8 1941, fr. Hagstad 1:3 Kjällsnäs. Skom. änka, Ida Sofia Nöjd.

Sven Gustaf Ove Gunnarsson, född 24/3 1942, fr. Lädja 3:7 Backag. Vagarb. Per Gunnar Artur Persson.

Anna Ester Maria Karlsson, född 31/10 1941, fr. Lädja 5:2 Smegård. Hem.äg. Karl Severin Johansson.

Kerstin Margareta Danielsson, född 17/6 1941, fr. Lövhult 1:2 Östregård. Hem.äg. Harry Gustaf Albert Danielsson.

Konfirmerade den 12 maj, första nattvardsgång den 13 maj 1956.

Karin Astrid Anita Algotsson, född 14/3 1942, fr. Hjulatorp 3:4 mf. Hem.äg. Johan Gustaf Algotsson.

Barbro Kristina Johansson, f. d. 27/2 1942, fr. Berg 3:10, Ingelstorp. Handl. Erik Johan Gustaf Johansson.

Eva Anita Nilsson, född 16/1 1943, fr. Lädja 6:16, Bergåsa. Torvfabrikör Gustaf Erik Helmer Nilsson.

Karl Erik Karlsson, född 18/5 fr. Ingelstorp 1:19, Holmalycke. Hem.äg. Bror Henning Fritiof Karlsson.

Rolf Arne Roland Johansson, född 1/2 1942, fr. Fiskareg. 2:5, Holmalycke. Åkeriäg. Torsten Sigvard Roland Johansson.

Konfirmerade den 11 augusti, första nattvardsgång den 12 augusti 1956.

DÖDA UNDER ÅR 1956

Död den 27 febr. Karlsson, Beda Amanda, f. Andersson, från Ramsås 1:2, h. till f. d. hem.äg. Axel Edvin Karlsson, f. d. 13 dec. 1871.

Död den 15 mars. Gustafsson, Erik Gösta Harald, hem.äg. fr. Ernatörp 3:2 Södregård, f. d. 22 juli 1902.

Död den 2 april. Johannesson, Johanna Sofia, f. Johansson, hustru till hem.äg. Anders Johan Johannesson fr. Ingelstorp 2:5 Lassag., f. d. 29 dec. 1865.

Död den 31 mars. Rydström, Erik Birger, Elektriker, fr. Vrån 1:5, Skogsbacken, f. d. 9 dec. 1912.

Död den 5 april. Johansson, Berta Jenny Kristina, f. Johansson, h. t. Köpman Knut Rudolf Hilding Johansson fr. Hjulatorp 4:2, f. d. 6 okt. 1913.

Död den 9 april. Johansson, Anders August, f. d. hem.äg. fr. Torset 1:5, f. d. 25 nov. 1857.

Död den 25 maj. Karlsson, Karl Johan, hem.äg. fr. Holma 2:3 Västregård, f. d. 6 mars 1884.

Död den 21 juni. Johansson, Tilda Josefina Albertina, f. Petersson, hem.äg. änka, från Lädja 2:2 Trulsagård, f. d. 11 april 1876.

Död den 5 juli. Andersson, Alma Viktoria Elfrida, f. hush., fr. Sandvik 4:3 Frälsegård, f. d. 26 april 1881.

Död den 14 juli. Andersson, Johan Henrik Rudolf, hem.äg., från Källehult 1:1 Västregård, f. d. 27 mars 1903.

Död den 29 juli. Johansson, Karl Edvard f. d. hem.äg., fr. Lädja 6:10 Broddsa-
gård Fridhem f. d. 9 jan. 1875.

Död den 17 aug. Strand, Elina Maria, f.
Andersson, h. till hem.äg. Axel Emil
Strand, från Lädja 6:3 Broddsa-
gård, f. d. 16 mars 1876.

Död den 24 aug. Johannesson, Karolina,
f. Andersson, hem.äg. änka, fr. Torset 1:4,
f. d. 1 jan. 1871.

Död den 27 sept. Davidsson, Johannes
Gustav, f. d. småbr.äg., fr. Slätthult 1:7
mf. f. d. 10 aug. 1874.

Död den 13 okt. Gustafsson, August
Robert, f. d. hem.äg., fr. Fagerås 1:4, f. d.
5 sept. 1880.

Död den 26 okt. Petersson, Jonas Gus-
taf Ludvig, f. d. hem.äg., fr. Holma 1:6 mf.
f. d. 17 dec. 1879.

Död den 28 okt. Petersson, Ingrid Ma-
ria, Fröken, fr. Holma 2:5 Västregård, f. d.
23 mars 1883.

Död den 17 nov. Karlsson, Augusta Hel-
frid Maria, hustru till hem.äg. Johan Her-
man Karlsson, fr. Lädja 7:9 Faxagård, f. d.
9 dec. 1905.

Död den 24 dec. Andersson, Vendla,
f. d. hem.äg., fr. Sörskog 1:8, f. 6/8 1871.

FOLKMÄNGDEN I BERG ÅR 1956

Folkmängden i Berg utgjorde vid års-
skiftet 1956—1957: Män 421, kvinnor 378
eller tillsammans 799 personer. Sedan före-
gående år har folkmängden minskat med
23 personer.

FÖRSÄLJNINGAR, NYBYGGNADER

Lars Johan och Karin Petersson, Slätt-
hult, har inköpt den förres föräldragård i
Slätthult.

Likaså har Rune Persson inköpt sin för-
äldragård Sandvik Skrivaregård.

Den 14 april försålde Lars Johan Pers-
son, Söreskog, genom auktion gårdens lös-
öre och kreatur.

Byggmästare Gustav Hörberg har på sin
fastighet, Björktuna, Bergs Toresgård,
uppfört nytt boningshus.

Bergs Hembygdsförening har å hem-
bygdsparken uppfört en kulturbod, vilken
inköpts i Vegby, Moheda socken.

Bröderna Erik och Ernst Johansson,
Ernatorp, har utfört omfattande renove-
ring av boningshuset.

Redaktionskommitté:

Johan Johansson

Flory Gate

Edvin Karlsson

Bergs krönika rekvireras från Johan Jo-
hansson, Lilla Målen, Lidnäs. Pris kr. 3.—.
Även tillhandahålles äldre årgångar av
krönikan. Pris resp. 1.—, 2.— och 3.—.

Spara krönikan!